❁ كتاب مهمة الزمان ❁

عبد الرحيم الاوطوز ايمنى حضرتلرى نك تصنيف كرده سى در تاجر محمد جان
بشركة اخيه شريف جان الكريمى جيبندن بلدهء قزان نك مطبع ورثهٔ چيركوف ده هجرة
رسولمز محمد مصطفى صلى الله عليه وسلمدن (١٣١٦) نچى سنه ده
طبع ونشر ينه شروع ايدلوب علامة المرجانى حضرتلرى نك
شاكردانندن كشاف الدين بن شاه مردان
المنزلوى السلوكى نك تصحيحيله قزاند
مدرسه مزده نظره آلنمشدر *

بو كتاب نك باصمه سنه رخصت بيرلدى پيتربورغده ٨ نچى آغوست ده
١٨٩٨ نچى يلده

Дозволено цензурою С.-Петербургъ, 8 Августа 1898 года.
Типо-Литографія М. Чирковой, въ Казани.

بسم الله الرحمن الرحيم

ثنا وحمد قدرتلی خداغه | رسول الله محمد مصطفی غه
جمیعی انبیا واولیاغه | هم اصحابی حبیبی باصفاغه
بوندن صونکی اوغل قز طوغانغه | ایدم اوکوت سغنوب اول اوغانغه
ایشیتم سزکه بر آز ایتور سوزم بار | بیان ایتسام بولاسز ایمدی کوش دار
دیم یغلایبن ایمدی سزکه بو سوز | نه دور مفهوملارنی آنکلایه سز
کونکلومکا نه لارکه کیلکانی دار | یاری و برسه الهم ایدام اظهار
یارارلق سوزلارمدین دوته سزلار | تزاته سز خلاف شرع اولسه زنهار
بر آز عبرت ایدام علم معاش | کنه نفس هواغه صونمه دیب باش
قرابه اوقونک نه دیرسم مندین آری | کونکللو سوزلارمدین ایله یاری

حرام دین یراق اولوب حلال کسب ایتماک

حیات ایرسانک حلال دین ایله کسب | اولور حدنکا کوره نفقه نصیب
خدانک رحمتنی آز صایمه زنهار | آننک حکمندهدر بو بارچه اشلار

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым Министрлігі
Орталық ғылыми кітапхана

Получено в дар

عمل قیلغل خداغه اولمه کاهل   اویال یاخشی یماندین اولمه جاهل
توغوردی حق آنادین بیل یلانغاچ   کیوردی قارونونك ایتمدی آچ
آنا قارنونده بزنی آصردی توق   کنه تو بدرسه شاه دور محتاجی یوق
آننك حکمنده دور بو بارچه عالم   نچوك قلمن دیمسن مرزاق اول هم
تمام آعضالرمز قیلدی سالم   اریغ ذاتنی بلنك دیب ایتدی عالم
رسول ایتدی بزه اول احمدی حق   کلوب کم خدانی دیدی اول پاك
شکر حقغه دین اسلامده بولدوق   حبیبی مصطفیغه امت اولدوق
حبیبی امتی چون حق تعالی   یاراتدی جنّة الفردوس اعلی
کرورکاسن جهت قیل شمدی اول دار   کوترمه باش اویانغل ایمدی زنهار
جهت قیلمای اولرمی بنده داخل   نچان کرمای اولور مقصودی حاصل
اکر قصدنك اولورسه کرمك آنده   نه دور قوشدی خدایم اشله بنده
فرض واجبلرنی ایله کامل   حرام دین دون حلالغه ایله مائل
رسول الله حدیثین ایله ادا   نه دور اسلام دیننده بولدی قعده

غافل اولمازسزلق بیانی

غافل اولمه سین ایمدی دوشماننك کوب   غافل ایرسانك بو سوزیم اویلاغل خوب
بو دنیانك نچه منك حیله سی وار   بزی تارتار ایدار چون کندیکا یار
بیزاب اوزون نکم اون بش یشار قز   سنکا دیر اول بنم چون جانکی اوز
عقلنك وار ایسه سن ویرمکل باش   دیمه بولدی بنکا بو منکو یولداش
عبث مکار ایرور هیچ وفا قیلمس   هم انسانغه بیله دور ملعون ابلیس
سن آنلارننك سوزنی دوتمه زنهار   اولوغ دشمانلارنکدور اولمه مغرور
نکم آنلار دیسه سن قارشی بولغل   خوجانکا دوت بو زنکنی توغری تورغل
مشقت چیك آخرده اجر یدور ضور   کروب جنت نچاوز قزلری حور

ایدار خذمت تروب آلدنکد۰ غلمان
که آندین صنکر اغی نعمتلار ندین
اینانمه دوشمانه سن اولمه غافل
سنکادیر اول یاشنکدین قلماطاعت
سنکادیر اول معین عمرونک اوزون
بو دوشمانلار شرندین اولغل آکاه
آلار اغواسیندین کم ایتسه آثر
سن ایمدی اولمه غافل ذکر حقدین
صاقن ایمدی بو دنیا آفتیدین
اکر نصیب ایسدارسه سنکا آندین
کافر کرمس کرور جننکا مؤمن
عملم چوق کنام دیمه یوقدور
بو آز عمرونک عملنی آغر اویلاب
نصیحت دور سوز ایمدی بلسانکز سز
ایا سامع بو سوزلرکا قلاق صال
کلوب سن دنیاغه سن قالمغای سن
یقلغانچه یورورسن بلمکای سن
یقلماسدین بورون قوی سجده کا باش
کور اوزنکدین اولوغنی وکچکنی
لحدده قارتلاری وار یاشی یوقمی
تلاب کرسه تلامز موندد۰ قالسه
غنی لار وار غریبلر برکه اولسه

حاضردور نه دلرسنك آندد۰ ای جان
دیه آلمام بلوب سانوب برندین
اینان غافلار دیدی ایتدد۰
قاریلقدد۰ قیلورسن دیب بی طاقت
مثالدور بو عمرکه بلکل اوج کون
بولوب غافل تموغدد۰ قالمه نکاه
اولور رسوای عالم روز محشر
شکر ایتکل سنکا اول بیردی پاکدین
امید ایدوب اول اجماح نعمتدین
قوتلورسن جمیع خذلان عمیدین
ضایع اولور عمل دیب اولمه غمکین
اکر آرتوق اولورسه اجری چوقدور
قاله کورمه تموغدد۰ منکو یغلاب
عطا قالسون سنکا شمدی بو سوز
ایشت ایمدی بو پندم یادنکا آل
بو دنیادین وفا هیچ بولمغای سن
سن اویلارسن یکت من اولمکای من
یکتلك همه تنکا اولمه سرخوش
بیل انسان ننك آغر حالی نچوکنی
تلاب کرکان می آنلار امر حقمی
نچوك کرکان بویرکاکم کوب ایرسه
یکتلار هم قاریلر آندد۰ اولسه

سبب طابوب قالورغه اولمسه مال   كنه ويروب آراغه كرمسه مال
حكم اولسه خدادين قارتقه ياشقه   سن ايمدى سال كوز نكنى اوشبو اشكا

اهل مزارة بيانى

آلونك عبرت كوروب اهل مزارات   ايدر سنكا نصيحت بى عبارات
اكر بلسانك مزارت اهل حالين   خدا اچون مرف ايدارسن جمله مالنك
بيل ايمدى قدرنى اوشبو حياتونك   جهت ابله قيلورغه حال حياتونك
آتانك ايرديك ايردى كردى كورگه   فكر ايتكل كرورسن اوشبو يركا
زيارت ايت واروب آتانك قبورى   كه قلبنكا آلوب اول موت شورى
اسانى حال ايله آتانك سنكا دير   بنم احوالمه باق اولمه دير كور
ديه اوغلوم يورمه بيله غافل   بو احوالدين بيل ايمدى ايله حاصل
فانى مال لار بوالدين كيتاچكدور   يككت الركا قاريلق يتاچكدور
طفل ايركان بو حاله يتدنكز سز   يكت ايركان قاريغه كيتدنكز سز
بولوب مغرور ايسان بل تيك عمركا   خلاف يورمه خدا قوشقان امركا
كولاركه ديب طنچى مايديلار اول   ياكه خوجه لارى وار ايرديلار قل
عبادت چون ياراتدى انس جينى   ينه خلق ايلادى اوجماح تموغنى
رسول الله غه ايندى اوشبو قرآن   بزه بلدردى حكمين حضرت آن
براتدى يل اچنده اون ايكى آى   قشى واردوريايى وار بلكل اى حى
بلوب وقتن عبادت ايلكاى ديب   يلين فرق سكزكا بولدى عجيب
كونين ياقتى ايلدوب كسبكا محبوب   تونن قيلدى عبادت اهليكا خوب
توزدى كوكنى يولدوز يرنى اولان   كوروب حكمين خدانك شمدى اويان
ياتوب اويمه يوقيده فائده اولماس   كونون صائم تونون هم ايله نماز
هوا برله هوسنى قويغل ايمدى   يمان فعل لارونكنى يويغل ايمدى

مکر ایله نچه که دوندی دنیا   نچه یخشی یمانلار کلدی مونده

دیکل بیک آز زماندر بزکا مونده   اینابت یوق بوننک هیچ عزتنده

اکر حساب ایدارسنک روز محشر   مامق توشاکده اویقو ایتمز اثر

کلور بلسنک عرصات کونده قامنک   تلامز قزقو یوننن شمدی جانونک

حساب ایتکلکه ایمدی باروتی سن   اکر سنده اولورسه تن ایله جان

یکت اولماقی ننک بیانی

یکت بولسنک یکت لک کورکان ایلکا   محبتلک پوطه سن باغلا بیلکه

دیروب دایم تصدق ایله احسان   سنکافونکشی آدم‌لار اولسه نقصان

عدللک قیل اول ایمدی اهل وفا   براوکا بر توران تیک قیلمه جفا

دیماکل بر کشیکا سن آجیغ تل   اکر دیر ایرسه آدم سن آنکا کل

دیمه بنم یوزم کورکام آدمدین   کیداچکدور بر ایکی کونده سندین

ولی بولغه دکل سن بوش آدم سن   چروب توفراق بولورسن قورتقه جیم سن

بویم ضور قوتم کوب دیمه بن یاش   خدا حکمندین اوزوب تار تماغل باش

بنم آغه جوانغه دیمه زنهار   آغالردین ترک کم قالغانی وار

اول اسکندر سلیمان کم‌لار ایدی   آلار آلدیده خادم جن‌لار ایدی

قهرمان قاتلنک سن کوچنی بل   کوتاروب آتدی طاغدین طاغه اول فیل

رسول اصحاب‌لارندین حضرت علی   کوکراسه یقلوردی عسکر اهلی

آلار دیک نچه‌لار دنیاغه کلمش   مدحلاری قیامت کونکا قالمش

قانی ایمدی کورنماز بولدی آنلار   بولوردی مالکوچ ایله قاله آنلار

امیدننک در قالورمی حیله تابدونک   نچوک کونکل کوزنکا پرده یاپدونک

توزات ایمدی اوزنکی آدمکا اوخشاش   یاراتقان خوجه دین سن تار تماغل باش

اکر

اگر بولسه نشانی سنده ایرلك — عمل قلقل خداغه بنده دیرلك

نیکو عمل ایرور دوا جراحت — تبار بنده عمل دین منگو راحت

عمل قلمای کامل‌لیک قیاسه آدم — آنده کا ایرورار اورون نار جهنم

اگر توشرسه تنگا چاتقی اوتدان — نچوك صبر ایدارسن موندە ای جان

جهنم اوتینك قانقلیسن بیسل — اولوردی بو جهان بر لحضه‌ده کل

نچوك طاقت توتارسن کرسانك آنده — بنه انکار بولورمی بولسه آنده

گناهی مقدار نچه تورسه آنده — کرور جنتکا آخر اوشبو بنده

تموغنی کورمکای‌لار بلمکایلار — خدا قوشقاننی کامل ایلاکانلار

تلناك کوزنك وقولنك صاقله زنهار — کناه اشلاب کشی چون بولمه خورزار

غنی‌لار وار غریبلر وار جهانده — دیوانه‌لار کامل‌لر وار عقلده

باری آغه بولوب دنیانی کوتماس — کوبی اوز اوزیکا عقلی ینماس

کوتر بعضسی دنیا بختی واردین — کوتر بعضسی شیله عقلی واردین

بر اوننك عقلی هم شیله بختی — اولور دنیا کوتارکا ایمدی سختی

بری احمق اوزی نادان ومالسز — بلامن دیب سویلار اول اوزی کوب سوز

آننك چون کم دیدیلار خاص ایله عام — بو عام ننك کوبسی دور مثل حیوان

آرالاری بوزلسه سن صلح قیل — رنجتمه طوغاننك ایدی اول ایر

اوزنك یخشی ایسنك سن یولا یخشی — النکدان کلمز ایسه اولمه ماچی

عدل حکم قیلورسه بر اکابر — ایدوب بولماس ثوابن بونده تعبیر

عدل اولسه آغالار شمدی جهان — قضا کلماز دیدیلار کا مکا اصلا

دیمه دنیا بوزلدی بونه دین دور — اچنداکی جماعتلاری دیندور

یمانلارننك یمانی دور ندانلق — یمان یولغه ینماك دور صرانلق

حدیث درر رسول مصطفی دان — البخیل عدو الله ولو کان زاهدا
یماندور بو قناعت قیلماسه ایر — صوراب آلوب وقتچه بیرمه کیر
ارنجتسه بهوش بیرکاننی آدم — کیمر بختی بایومز اصلا اولهم
ایدوب شکر بارینه دیمسه یوق — غنا ازاضی ایرور اولهم اوزی طوق
شکرلک قیل بارینه قیل قناعت — صابر اولسانک ثوابی دوربی عدد
جهت برله غنی‌لک کرسه اکا — غریب بولماس ایدی بری باری آنده
خدا برکان قدردین اوزمغای اول — جهت برله جهاننی توتمغای اول
مکر جهت ایدارسنک حق یولنده — سنکا فرصت ایرورکند وقولنکده
مال کسبله حقه صونسه قل باش — بیرور رزقن خدایم ایلمس بوش
آننک رزقی اولور کینک دنیاده کم — قیامت کون اویاتلیغ بولمغای هم
دیمه دنیاده اولسون دولتم چوق — قیامت کون بو مالنک فایداسی یوق
اکر اولسه زکوتین وبر خیر قیل — یتیم لارکه غریبلرکا صرف قیل
سنک آلدنکده دور اول روز محشر — اولور بعتونک زیاده عنن عسکر
جوماردلق قیل اکر مال اولسه آلده — ضایع اولماز معین اوله اول انده

عالملار بیانی

کنه بختنکی اولوب کر عالم اولسنک — کراک ایلکو اولوب ایل دعا آلسانک
اولور قدرنک ایلنده بارچه‌دین کوب — سنی اوندایب ویرورلر نعمتی خوب
عالم اولغاننی کوب بخشی دیمس عام — نچه بخشی اولرغه ایتسه اول هم
مکر بخشی دیکایلار آلسه قارشی — توتوب قولدین اوتورتسه اورنی بخشی
آننک ایله طعامی یسه برکا — مونی ماقتاب سویلارلار قویب ایرکا
تکبرلک ایدارسنک سن بو عامکه — سنی قویب حساب قیلماز تورانغه

تکبرنی ظالمنی وصارانلنی زناکارنی نمیمه وحسدنی
اوغری وکذبنی هم قدانی عالم کمسه سورمی شمدی آنی
عالم اولسانک خیرلی اش عادت قیل خیر دعا آلورغه کوب جهت قیل
خیرلی اش آخرده بولمغای شر اولور خیرلی دنیاده وآخر

غریبلر بیانی

غریب اولسانک صابر اول حقغه بیر بوی یراتقونک خور بنی دیب قلماغل اوی
نیگولار مال دیب بر ایتمدی آه صبر ایدوب منوب باش تابدیلار جاه
که قلبنکنی تورزوب سن ایکل آه سنی کم لککا صالماز اوزیدور شاه
بو فانی محنتدان اوته چک سن خطرنی کونلارنکا یته چک سن
خدا بولنده جانک ایله قربان خطرلاردین اوترکا ایله درمان
دیکل یارب صایغل اینگو قولغه رفیقم قیل ایمانم شمدی یولغه
دونوب کناهلارنکا توبه قلغل معین سن اولارسن حقغه خاص قل
اگر دنیاده ایرسانک صوربدبن ضور آغر کلسه کناهنک اوله سن خور
اگر اولسه غریب دنیاده مالسز ایرور آرتوق بارور اولسه گناهسز
اگر دنیاده ایردی اول آرسلان عملسز قولغه حرمت اولماز اصلا
مگر عفو ایدارسه ربم اوزی دیمام بوبرده آرتوق غیری سوزی
اوزی قادر اوزی غافر خدادور نه دلارسه ایرکلی پادشاهدور

حیله‌کار اولماز سزلق بیانی

ینه دنیاده ایردنک شمدی تری نچوک قانون عادت ایله توغری
عهدنک وار ایسه شاهه تارتماغل باش دیمه حیله سوزی گر سن ایسانک یاش
طازه باشین اوروب کم اولسه سرخاو عمرکا اول آدملار اولمادی صاو
کمی شاه خدمتینه اولدی قارشی کر و اولدی اول ایرننک جمله اشی

آطن یاشروب اولادین قالدی قاچوب — جیاو قالدی عمرکا یوردی صاصوب
تور وندین شامه خدمت ایلکانلر — ایل اچنده اجلسز اولمکانلر
یاوز دعا آلوب سن آرتمغای سن — بتار قدرنك اولورهم دولتنك کم
باصوده سن یرونکنی سورمه آرتوق — قیامت کون کناهنی یورمه آرتوب
بواشلق دین آشارسن یا خیرکا — عقوبت دور بو اشنی قیلسه ایرکا
مالم کوب دیب بچانلك آلمه کوچلاب — سننك مالك کشی چون یورمز اشلاب
مالنك بولسه کورورسن فائده سون — مالی یوقننك اولوشون قلماغل کم
کراك مالسز غریب دور اسمی آدم — آدم حقی آدم کا بولدی حرام
کنه یردین یغاچنی بیرمگل چیت — بر اوزنکا بیرولکان اول دکل بیت
ظالملق ننك ضوریدور اوشبو اشلار — بونی نادان بلگسز بولسه اشلار
خدا سوار عدللك قیلسه اول کم — بلور تنکری ظلملق قلسه برکم

طاطولق بیانی

آول شهرنك خطرون صایمه زنهار — اگر بولسه خطاسون قیلمه اظهار
اوزنکنی بیل کشی ننك عیبن آچمه — شریعت بیورقن دوت چتکه قاچمه
طاطو بولسه کورشی برله هرکم — اولوردنیاده فراوان ایمدی اول هم
ارتچتسه کورشی سون بر آدم — اولور توتقن قیامت کوننی اول هم
کورشی ننك مالون سن کلسه اورمه — بالالاری کرورسه آنی سورمه
طاباغمکده اولورسه تاتلی نعمت — کورشونکنی اوندایوب سن ایله حرمت
اگر چندین کلورسه کوچتناج آش — چقار کورشی لارنکا آندین اولوش
رسول الله زماننده ایردی بواش — فرق ایو کاچه آنلار قویمادی بوشر
کورشی خاتونن سن دیمه یمان — اگر سوسه ایری بول شیله همان

قچان قارشی یولقسه بولمه بولن | ادب صافل آنکاسن آهمه تلنك
حیا وارده ایمان وار دیدی رسول | حیاسی یوق آدم‌ننک حالی مشکل
نه دولت دور خیالی اولسه آدم | ایماس دولت نچه‌مال کوتسه بوهم
بومال قالور اوزیدن کورگا کرسه | که بوقالماس بارور بیله شیله برکا
بودولتنی حساب ایتنوك بولوطقه | نتاك بولوطکوچه‌دور غیری یورطقه
آغالقنی صنادم وقتی کوبمی | یکرمی‌دان‌کوب‌اوزماز بولدی حکمی
نچه دولتلی یورطلار بولدی خراب | نچه همتلی ایولار بولدی تراب
توکانمس دولت ایرمش حقفه‌قللق | بودور همت ایاسی حسرتی یوق
اولوغ دولت‌ایرور توفیق هدایت | بو یولنی سن جهت قلغل بغایت
ترولك ایرسانك ترکده‌سن ترك اول | اولمدین صونگ ترلمکگا ترولك اول
بنم ایردیب النکنی اورمه بلکا | بر اوز باشم امام دیب تورمه‌ایاکا
منروم کوب دیب قیلمه تکبر | هوا نفسنك ایرورکندونكا مغرور
نچه همت ایدارسن یردادورسن | یارانقان خوجه‌غه بر بنده‌دورسن
مالم‌وار دیب فقیرنی کورمگل غور | سوزوم قدرلیدور دیب اولمه‌مغرور
اوزم یخشی اولام دیب دیمه الك | نچه ایرلار الکدین اولدی هلاك
الك‌سوزلاب ایدارسانك دوسنی دوشمان | سنکا حرام ایرور اول سوی اسمان
کشی دیسه کلوب سنکا الك سوز | سن اول‌ایردین محبت جبکی اوز
کشی‌ننك غیبتن سن دیمه زنهار | آتی سویلاب سکانه فائداسی وار
آلور اینکو عملدین روز محشر | اوله رسوای اول من عند عسکر
اکر ایتسانك براوکاسن ایکو اش | کلور عمرنك اچنده کندنکا توش
مگر قیلسانك یمانلق بر بالاغه | دیمه سالماز سنی اول کون بلاغه

اگر آتار ایسه آدم سنکا تاش　　آچیغ ایتمه آنکاسن تاشلاغیل آش
یکت‌لک‌کا یکت‌لک هر کم اشلار　　یمانلقغه یکت‌لک ابرکم اشلار
یکت بواسانک بل ایمدی اوشبو بردیک　　یر اوستینه کوتارور جمله مخلوق
طازه بولسانک بول ایمدی اوشبو صودیک　　یوب تازه ایتار صو تیکسه تیزاك

یاوز خلقلی بوامازسزلق بیانی

قضا کلسه براوکا دیمه بولسون　　اگر رنجوکه دشسه دیمه اولسون
سننك سوزنکدین آنکا نسنه کلماز　　ضرردور بو اوزنکا فائده اولماز
اروغ فرداشلرونك خاطرون آل　　اکر کلسه النکدین ایذکوکا مال
آتانك آنانك حقن بلهم توغاننی　　مکر اوتقه دوشرسه آلغل آنی
الوغ لارننك کچککا فائدهسی وار　　نتاک یغاچ توبینه یغمدی قار
اگر اونکفان یکت‌لار اولسانکزسز　　توغان‌لارننك حقنده جانونکی اوز
شبله صانغل بومؤمن برطوغانمز　　طوغان‌دیب‌النی‌دوت‌بواسه‌مالسز
یشه دیمه اونکفانلق نشانین　　مدح ایدر برسی برسون آنونك
بولور بولماز نسب‌لارننك نشانی　　سوکار اوز آغاسن ماقتار فلانی
سزآنلاردیك‌بولوب‌باش‌باشرتارالمانك　　نسب سزلارسوزندین فائده آلمانك
تارالوب بواسانکز برنکنی تاشلاب　　بر ات‌کلسه ازارتوننکنی تشلاب
بولوب بردم قیلور مزکهنی درکار　　کشی ایتماز سزه هیچ بر سبب‌کار
اوزنکنی زورزورنکنی کورمکل خور　　آخرهوراق‌کورورسن‌اولمغه‌مغرور
اگر کاسه النکدبن قیل کچك لك　　مکر کلمازسه تلدین ایت سچولك لك
کوتارورکم اوزبن اوزی زیاده　　تبارمی اولداوزیدبن اوزکا فائده
اکر خدمت ایدارسن غیریلارکا　　اوزنک خدمت کورورسن‌اولغل‌آگاه

قدر ایتسانك براوكا قدرنك آرتور   قدرلی سوز ایشتسنك فهمنك آرتور
اورنكی سن دیسانك من من آرسلان   سننك قدرنك توزان تیك اولماز آصلا
مگر جفا ایدرسه سندین اولی   آنكا حشم ایدوب سن آچه تلی
اورنك كاسنك بولاردین دنیاغه صونك   اولوغلارننك خطاسون اویلاغل اونك
براو دیرسه قولندین كلماز اشنی   عقلك وار ایسه سن بورزمه توسنی
مالم چوق دیب اورنكنی دوتمه اولی   دیمه حد نكدین آرتوق شمدی قولی
مالنك قالسه زمانده تابلور ایر   نچه اوزون یشارسن كراسن كور
بولور بركون بارور مزدار تراب   كوموب بزی دونرلار زار یغلاب
اولمدین خوف ایدوبن آه ایدارلار   چیری وار ایدی و قتسز اولدی دیرلار
وقت اولدور صولوونك بتكانچه   خدا حكمن لوحده ایتكانچه
اوچومز یتومزده جیولوشرلار   قالورسه مال بولوشب سونشرلار
خاتنم وار بنچون دیمه یغلار   آننك كونكلی سننك دیك اوتی اویلار
لیكن ایرمز باری بر دیك برابر   هم آنلارننك آراده یخشیسی وار
یمان خاتون سنی كومكونچه كوتماز   كتار ایركا طولوب عدتی یتماز
بالانك قالسه یتیم دیب آتاغایلار   آتام دیب یغلار اول آه ایدوبن زار
توغانلارنك سویلارلر بلكانچه   سنك قالغان مالنكنك حالی نچه
بولار بار دیب جیارسنهی مالنكنی   تولاب بونلار صایارسن می یالنكنی
سن اولكان صونك ایدارمی برسی فائدا   سننك ایتكان جهدنك قصدی فایدا
حلال اولسه مالنك ننك قالغانی خوش   حرام اولسه مالم وار دیمكل بوش
حرامدین مال بولوب دوتسانك حلالغه   عقوبتدور بومال تابقوچی جانغه
حرام مالنك بارندین بوغی آرتوق   حرام حورننك تركدین كوری آرتوق

خدادین تلانکز توفیق هدایت — اوکوت ویرور ناك اوغل قزغه بغایت

ظلم‌لق قیلمانکز هم قیلماسونلار — نصیحت سوزلاروم دوت ئم زنهار

﴿ صاتو ایتماك بیانی ﴾

صاتو ایتسانك خیانت ایتمه قلقه — عدل آرشین عدل کیر آصرا قولغه

کوته کیسوب ینکل اولچاب صاتودین — صاقن جانونك جهنم کا آتودین

قولنکدین کلماز اشکه ویرمه وعده نك — خیانت اهل چون سن ایتمه عهد نك

اکر ظلما وجبرا مال طابارسن — حساب کونی اولور آنده نه دیرسن

بولوب اوغری وزانی دیمه بهتان — خدا دشمانلاری دیب ایندی قرآن

جر آز عمر ونك ضایع ایتمه عدل اول — عدللار دور خدانك سودکی قل

خیانت اهلنی هیچ سومدی حق — تموغ ایر وراورون آنلارغه مطلق

یتیم قالدی بالادیب آلمه مالن — یکت اولسه تولاتور جهل یالین

اولوك مالی اولور دیمه بنکا آش — بولور حساب کونده جانکا کوج

اوزنکا حق بیرکان قسمتنك وار — بونکا طوق اول کونکلنك بوزمه زنهار

﴿ تواضع‌لق بیانی ﴾

اکر ایر من دیسانك همتلی اولغل — اوزنکدین غیرکا الفتلی اولغل

کچکلکدین سنکا کملوك کورنماس — سننك دولتنکا هیچ کم اورلماس

کوترمه باش یوقاری قیل توبانلك — تواضعدین تبار بنده ایمینلك

کوتاروب باش تیراك کم قالدی قوری — توبانلر کا میوه‌لار ویردی تنکری

تیراکدین سن قوری قالمه کرکدین — غافل اولمه صاقنغل خوف ربدین

بو دورهمت ایاسی بولغان ایرلار — نه دور ویردی خدایم راضی دیرلار

دیمس‌لار یوق اکر بولماسه فانی — دیمس رنجو اچندین چقسه جانی

حلال طو نغه حرام بریب کرسه آنکه   قبول ایتماس دعامز حق تعالی
بو سوزلاروم بنم سن دیمه یالغان   عاقل ایرمانك آخرون اوینه اوغلان

عمر ایتماکننك بیانی

سن ایملی بیل عمرونك کوبمی اولغان   سننك دورننكده نچه ایرلار اولکان
نچه شاهلار نچه آغالر اولکان   مدح لاری قیامت کونکا قالغان
براوننك آتاسی آناسی اولکان   براوننك کوز نوری بالاسی اولکان
براوننك ایری اولدی قالدی اول طول   براو بای ایردی اول هم قالدی بوش قول
نچه خوجه لارننك یورطلاری توزدی   نچه بیکلار هوسدان دنیا بوزدی
سننك آلدننكده بولدی دنیا بو نچه   کوروب عبرت آلورلق بولدی آنچه
بو عبرتلار بتارلك بولدی بزکا   کلیور دیب اویلاساق بو کوننده بزکا
آتانك آنانك وبالانك اولمکانمی   کوموب کونکل کوزننك هیچ کورمکانمی
دیدنکمی سن بنکا بو کون یولقماس   نچوك یوراکلی توغدونك سن قورقماس
خوفلی کونلارنکنی اویلاغل اوی   هوا برلان هوسکه مونماغل بوی
بو دور آحمق سویلار دنیانی بلوب   دیمس آخر سویلارلر بنی کولوب
عقللی بلور کن بلمازم دیر   که آحمق لار آنی بو بلمکای دیر
سویلار اویلاب دیمس اوّل آخرون   بلور صاین سویلاکل ایمدی آقرون
دیمه کولوب سوزنکنی سویله توغری   سویلار کولار کم آحمق کم دور اوغری

اوکوت ایلامك بیانی

کونکل صالمز آدمکا ویرمه اوکوت   اوراتمه سن بنی دیب سولککای اول اوت
اوکوت تنکلار ایماندین بولسه اثر   قولاق صالماز ایسه سن ایله حذر
آغارماسدور نچه یوصانك قاره تاش   اوکوت آلماز آدم لار بونکا اوخشاش

…دوك اورور بالاڤزاوتده صوتيك — اوگوت آلماز آدملر يوريسه هوتيب

﴿ ضيافت ايلمك بياني ﴾

…يسه بر قوناق سن قارشي آلغل — نه دور نعمتلارونك وار آلغه صالغل
…بولسه قوناق يورطنكده عالم — آلوب قارشي آنكا سن ايله تعظيم
…روب ال آياغنك تورغل آنكا — نه دور افضل طعامدين ويركل آنكا
اوتين خير دعاسن وير بنكا ديب — قچان كوركان اولورسه كندونكي ايب
د… صافلار سني تورلك بلادين — شيله دعا آلنك آتا آنا دين
…ل الله ديدي عالمكا حرمت — بنكا نه دور اول اير بنده امت
…لبكا ويتيمكا وغريبكا — ايدونك شفقت ويرونك كر اولسه تنكه
… نه بنك ثواب ويرور الله — بيله وعده سيدور آيتده مولى
…ارقوب ديسه كم يوقني يازغان — نچوك اولماز ايكان اول بولدين آزغان

﴿ زمانه هواسنده اولمق بياني ﴾

…ايدونك سز ايمدي بو زماننى — زمانينه قاراب آزغان آدم ني
… حرام آيرماس بولدي عاملار — بو آحمقلارني طيماس بولدي غافلر
…ك ايدار يوق هاي دين آرتوق — بلامن دير عامي عالمدين آرتوق
…اوغلون آنا قزن طيه آلماس — كوروب بخشي يماندين هم اويالماس
…ب آتاني اوغل سوزي سوزلار — سننك وقتونك دكل ديب راضي كزلار
… ايتمز آغاغه آق صاقالغه — خلاف شرعي دكلمي بو عقلغه
… اوزون اوزي شيله بلور اول — بنكا قارشي تورورلق توغمادي اير
… احمقلق دكلمي اويلاغل سن — ديني اسلامدان آرتوق بارمي دورهم
… بونلار حقارت ايدار اسلام — ترولماس من ديديمي شمدي اولسام

یاشرون سر بلورکا ممکین ایرمس   رسول الله حدیثی روا کورمس
آدم‌ده نچه منك تورلی فعل وار   یمانلار جمله سندین اولمه زنهار

﴿ بای‌لارننك بیانی ﴾

ایدار عزت بزی برسینه بای‌لار   قویوب مای ایله هم باللی چابلار
فقیر کرسه اوزه آلماس ایشکدین   کولار بای‌لار سویلاب طونی تیشکدین
خدا سومز فقیرنی سومسه قل   فقیرلك کورمکای‌می آخری اول
اگر کورسه اوزون اول اژدهادیك   وقت کلسه اولور اول بر چبن دیك
بو اطلاس طونلاری دوشر تنندین   کیب چوپرا کیدار اهل عیالدین
همّ اعضالری دوشر اطارالوب   بیار تنن اوزندین قورت یارالوب
سننك آلدنکده بو نچه حاللرنك وار   هوا نفسنکنی قویغل شمدی زنهار
کوتارمه باش اگر سن یرده بولسنك   صراط کچمای آشاغه بسه بولسنك
مالنك چایونك یکت لکنك هنارونك   آلوب قالمز کلورسه کون کومارونك
نچه عزت ایردونك بولمغای ایش   ایمان برله عمل دور منکو یولداش
ایدار بیرام وشادلق اهل کفار   واروب دینونك حقارت ایتمه زنهار
تیزلك توشسه‌می اوخشار ایمدی کولکا   شیله‌دور بو بل ایمدی اوشبو دینکده
یکت ایرسنك بو نفسنکنی اورشدور   آنی اورشو نیکولاردین عرف دور
عاقل ایرسانك بو نفسنك شمدی اویلا   میزان پله‌سینه صالورنك اویلا
نچوك ایرسه طیونکلار اول جولارنی   بلورمی اول یاتوب چالغان اولرنی

﴿ خدانك عزة ایتماکی بیانی ﴾

سنی عزت وحرمت ایتسه مولی   بیرور توفیقلی خاتون اینکو بالا
سنکا خاتون وبالانك ایتسه خدمت   سنکا دنیا ایرور بل مثل جنت

سن آنلارنی اورتکل اینگو یولغه
اوغلنك وار ایسه مکتوبکه صالغل
اگر اوغلان آلورسه آندە سابق
اگر نادان قالورسه اول اوقودین

ینه بیرسه سنکا ربنك جماعت
قزنك اون بشکا یتسه ایرکا بیرکل
اوغلنکا باشندین قز یاراشمه
یکرمی یا یکرمی بشکه یتسون

عقل آلسون جماعت قدری بلسون
اگر سنکا یارامـاز فعلی بولسه
آیور فتنەلروندین اوز باشکنی
یاوز بالا بارندین یوغی آرتوق

سننك سوزنك آنکا هیچ اثر ایتماز
اولور. دنیادە غریب آخری خور
بالا اولدر سنکا کم صونسه باشن
آننکچون باشنکی سن اوتغه صالغل

یمان اولسه یمانغه یول یمانـدور
خانون قزغه اوغلغه همتنك قیل
یورتماکل اوغل قزنك اوبونغـه
بیارمکل جیونغه هم قونارغه

اوتورماغه. یورتمه قز خاتونی
دیمه طوغان آننك بارغان یرنی
اوزنك قایدە جماعت شوندە دورسون
خانون قزنك یورتمه صاقله زنهار

سنکا واجب عملدور اولغـل آگاه
نچوك ممکن ایرور تربیه قلغل
آتا آناغه چیکسـز اوله ثـواب
ایرور عاصی آتا آنا بو طوردین

بولور ایرسه اوغل قزنك سلامت
ایری نی سویلاسه سوز آنی دیر اول
بولور بولماز حالنك ایله طروشمه
ورروب اخلاص سنکا کوب خدمت ایتسون

کوروب یخشی یماندین عبرة آلسون
باشندین قواوغل دیمەکریمه کیتسه
عمر ویرسه کورورسن باز مشنکنی
اولور آتا آناغه حسـرتی. چـوق

بلامن دیر اوری ننك سوزی بتماز
بودور آهیق ایرورکند یکا مغرور
سننك امرنکچه ایدار جمله اشون
اگر دریاغه باطسه چوموب آلمغل

یقین وارمه بالام دیب سن ایمین تور
خدا سنکا ویردیدر تل ایله قـول
چقارماغل بولوب بیرام اولغـه
اورانسونلار بولار دیب یخشی یولغه

یوبار آنلار اوزیننك حرمتنـی
ایری یاندور ویا آننك خاتـونی
کوزون باقوب قاراسەسنی کورسن
قباورچق کـوتارب یورمسونلار

سن اویلارسن یوروب ایمین کلورلر
جیولوب بر کا آنلار اولتوررلار

قونوب برکا پشروررلار اُورون آش
بولور آنلار کُسه‌لارنی۰ قُوبز
ایشتوررلار موئی یخشی یمانلار
سنی دوشمان ایتارلار بارچه ایلکا

بوایکی قُولْ کشینی۰ بولماز آلطی
اگر بیرسه کونکلنی سنکا خاتون

خاتون اولدور یبارورسن یموشقه
کری قایتوب دیمس نیدوراشتکان

تروب ایرتن ایریدین اشْلار آشن

اکر کرسه سننك اَوُنکا بو قـز

ولکن اُج سرونکنی قلماغل فاش
خاتون‌لارده اینابت بولمغای هیچ

دیمه صلُو اگر بولمازسه خلقـی

تُلی قاتی بولورسه دیمه خاتون
یمان خاتون قضادور باشنکا بل
اوروب اورشوب یماننی یخشی بولماز
سنی سویلار یمانلاب کمنی کورسه
کلوب ایتور سنکا برسون منك ایتوب
اشانوب سن اولورسن ایلکا دوشمان
ایناناغل اوغل قزغه خاتونغـه
اگر خاتون کونکلچه بولسه خلقی

کوروب یخشی یمان عبرت آلورلار
بتون جهانغه اعوا تولته-وورلار

آلاردین خالی دکل هیچ بزوق اش

آنی اوینابت بیورلار مثله دونکغوز
سنکادوربونی ایمدی قیلدی آنلار
چقارماغل اوزنکدین غیری یـرکا

سبب بودرسنکا بل کونکل یارطی
باروب کرماس کشیکا بولسه آلتون

اذن‌سز کورشیدان آلماس یموچقه
باروب دیمس کشیکا بنداغن‌هم

بلوریورتقه نیدور حاجتلی توشون

دیکل دولت بنکا هیچ دیمکل سوز

سؤامن دیب بتونلای‌سونماغل باش
خاتون‌دین کوب کشی‌لارکوردیلاراوج

دیمه یمسز بوزوق بولماسه فعلی

یبار آنی ایـشتمـاز برکا آتـون
آنی کورکانچه آرتوق کورکاننك قیل
قدر ایتسانك همیشه آنی بلمـاز
سننك قدرنك یویارلارهرکم ایرسه
توزاتوب سوزلار آنی‌هم اوزاتوب
آیرور اول‌سنی بوبارچه دوستدان
طیانغل سن خدا بیرکان عقل غـه
ایرور آرتوق بشندین بری بلکی

اینکو خاتونلار بیانی

دیمه اولسون ایکی خاتون وبا اوج
اولور دنیا کوترکا کندونکا کوچ
مگر اونکفان اوجراب اولسه اول بر
آغاروب ساج سنالونک اولمدنک بر
قچان اونکمارسه خاتون غیرنی آل
مگر یتماز ایسه مال بیر اوزنک قال
وقتسز قارتایوب ضعیفلانورسن
عقل هوشدین کسب کاردین قالورسن
اگر کیتماز ایسه اولسن اوزنک کیت
باشنک آیورهم اوزنکنی خلاص ایت
نیکم ایر کا کونکلچه بولسه خاتون
آننک برخوب سوز بدور یورمنک آلتون
سو یلار ایرسه آننک تلی سچوکدور
بلورمی ایر نچوک عمری کچو بدور

حال صنامق بیانی

دیمه قاینشدین آرتوق قرداشم یوق
اگر حالون بلورسن قرداشلکی یوق
سنکا قرداش بولور بیر سانک آشونکنی
آچیغ لانسه دیمه جو یماس باشنکنی
نه کم دوستونک اولورسه ساقلان آندین
دیمه سرنک آنکاسن دل وجاندین
دوس ایله دوس آراسی تیز آچلور
یاشرون سرلارنک جهانغه ساچلور
مگر قاربوکا صیماز اولسه اول سوز
دیمه دوسقه واروب دوشمانونکا تیز
بودشمانونک سرنک فاش ایتسه ایلکا
ایناناماسلار کیدار اول شیله یلکا
اگر دوستونک سرنکنی سویلسه آز
آنکا دیرلار دوستی دور توغری ایتماز
توزا تورلار دیکاندین آرتوق ایتوب
سو یلارلر بر سوزنکا بش اون ایتوب
آغانک وارمی انونک وارمی طوغانک دین
همه سرلرونکنی سن طانمه آندین
نچه دشمان کورورسه سویله آنکا
سنی ایروک قویارمی دشمانونکا
جانون ویرور بنمچون دیمه یاطنی
اشنکوارده آیاماس اولسه آطنی
باشنکا اش کلورسه دیمکای سوز
سنی قویوب یپانغه دوندرور یوز
طوغان یغلار سنکچون اولسه دشمان
اوصال اولسه یوز آرتوق یخشی دوسدان
آنی من دوست ایدارسن بیرسه آشین
بومی دوشمان بلورسن اورسه باشنک

اکر اورسه براؤ فعلنك يمان ديب — آنى بل سن بنكا اوقور ايمان ديب
حقيقت دوست آنى بل اورسه باشنك — يمان بولدين نيكوكا بورسه اشنك
بو من دوشمان صانورسن آلسه مالنك — سويلاب كولسه سننك قلغان عملنك
بو دوشمانلق بيك آنچه بولمغاى ضور — بخيللار سن كلورسه عذر معذور
زانى اولمه خاتونغه قزغه تيمه — كيچار كناهمنى كر بلسه ديمه
سنى بارچه جماعت سومكايلار — اولوغ دوشمان بنونك ديك اولمغاى بر
ديمه دوشمان بنكا هيچ نسنه ايتماز — بنكا قارشى آننك هيچ حدى يتماز
كور ايمدى سن نچه ضور ايدى سچقان — بيوك طاؤلار تيشوب كم تولدى اچدان
بو آدم دور سنكا كملوك كيتورسه — عجب مى دور سبب لاب باش يتورسه
صاقن شيطان اولودين سن آدمغه — بل ايمدى ضور جفادور تنكه جانغه
كناه اشلاب دوشرسانك قولى آدم — حيات ايردونك كروب سن اول جهنم
اميد ايتمه قويار بو ديب سلامت — كوروب باشنك تركده كوب علامت
اوتنورسن قويالق بندادور ديب — زمان اوزغاج اوكونب اولمغاى ايب

مشورة ايتماك بيانى

اکر اولمارسه طوغان کلسه بر اش — کراك اولور سنکا کینکاش ایدار توش
توروب ؤارغل قولنك كر اولسه آنكا — نچوك اوكوت ايدار اول ايمدى سنكا
تلننك تل اوچنده دور جوابى — فكر ايله كرورلك اولسه بابى
كنه وارغل آغاغه ايت مشورة — آغا بولغان صالور هر اشكه صورة
بو ايكى ننك سوزندان سن سباق آل — اوزنك بلكانمى آرتوق اللهغه صال
مشورة سز طوزوب اشكه بولشمه — بلامن ديب بر اوزنك آصغه دوشمه

انصافلى بولماق بيانى

قاضى لره كرورده ايله عادت — اوقوب ابجد چوق ايت استعانت
آغا آلدنده كولمه كوب سويلشمه — اوطرمه سن هم آلغه آرتقه يورمه
قاضى دكل مكر برخوب بر اولسه — آنكا حرمت كراكدور هم اير اولسه

دیمه اولماز آدم آرتوق آدمدین بو عام خلق سوریف ور دوتمه بندین
آدم بعضسی نبی بعضی مرسّل آدم بعضسی یخشی بعضی اوصال
ینه بعضسی عالم بعضـی نادان قراب بلسنك نه بولغای ایمدی بویدن
ینه بعضسی بیك بای بعضسی یارلی ینه بعضسی طویل بعضـی بویلی
عمر تنکمی آدمده اویلاغـل اویی توسمی بر بوی می ای نیکوردی
دیمه بونلار باری بر آصلی توفراق برن بر سیدین افضل قیلدی اولحق
کرور آدم که بهشتکه. سؤالسز دوشر بعضی دوزاحغه قبل وقالسز
کرور جنتکا آدم که ایمان وار درجه مـز برابر اولمز ای یار

مناجات

الهـی ایدرم سنکا منـاجات طابار سندین مرادین اهل حاجات
قاپونك سائللریدور جمله شاهان کاور بای وکدالر عذر خاهان
بنی هم قومایب محروم کرمدن خـلاص ایـله هوایلان املدن
جمیع امت میـانندہ بنـم دك اولنمز نفسه تابع کمسه بدرك
اوشومنك شریدین یارب خلاص ایت کروهی پی روی احباب خاص ایت
اکرچه تابعـم نفـس هوایه ولی منکر دکل من اولیـایه
شواشیـاخ کرامنـك حرمتینه ایرشدر کل هـدایت مرحمتینه
زمانیمدن نجات ایدوب الهی کیورکیل باشیما توفیق کلاهی
همیده جامه سین بوشیده ایلب یورتکل ایتکولر نهجینه یارب
عملـدن مامیسر برله اعمـال نصیب ایـله بنـکا فی کل احوال
مکرم خانهء کعبه نك حقینه صفا مروه ده ساعـی حرمتینه
نصیب ایت صونك نفسده بنکا ایمان قدیمدن خلق خو ینك ایررا احسان
مبـارك حجر اسود واسعی حقینه یا اللهم ایـله مه رد
اکـر ایرمزسه لطفنك اولیایه قالیسر دور کمانسز کاری وایه

تم